

Stichting Vrienden Nederlands Tegelmuseum

Vriendennieuws 2008 – 1

Van de voorzitter

Voor mij liggen het vlaggetje, het hoedje en de toeter. De attributen die nodig zijn voor een geslaagd feest. Een feest ter gelegenheid van het veertigjarige jubileum dit jaar van onze Stichting Vrienden Nederlands Tegelmuseum. Wij gaan er een feestelijk jaar van maken, niets 'opsmukkerigs', niets overdrevens, maar meer van 'doe maar gewoon'. Met die instelling hebben wij het veertig jaar volgehouden en zijn wij door de jaren heen een leuke groep Vrienden van het Nederlands Tegelmuseum geworden. Wat ons natuurlijk bindt is het museum zelf - de genoeglijke plek met de prachtige collectie - en de interesse in de Nederlandse wandtegel. Vandaag wil ik onszelf feliciteren met het veertigjarige jubileum en iedereen bedanken voor de trouw en verbondenheid, een verbondenheid die tot menige langdurige vriendschap heeft geleid.

Er is op deze plaats te weinig ruimte om uitvoerig stil te staan bij wat de Vrienden in de afgelopen veertig jaar hebben bereikt. Ik kom daar in een bijdrage in ons blad *Tegel* uitvoeriger op terug.

Nu kijken wij naar dit speciale jaar waarin allerlei activiteiten zullen gaan plaats vinden. Hoogtepunten zijn de reis naar Portugal, de presentatie van het boek over de 20ste-eeuwse Nederlandse tegel – auteur Jan Pluis – met de opening van de gelijknamige voorjaarsexpositie en onze feestelijke Jaardag in september met een bijzondere expositie in het Tegelmuseum. Hierin zullen zeer bijzondere tegels uit de collecties van de Vrienden en het Tegelmuseum te zien zijn. Zie elders in dit Vriendennieuws de volledige agenda rond ons jubileum. Namens het bestuur dank ik u allen voor uw enthousiasme en uw steun in de vele mooie tegeljaren achter ons. Wij treffen u graag bij de diverse feestelijkheden in dit jaar.

Ger J.M. de Ree, voorzitter

Voor aankondiging Jubileumjaardag 2008

Het bestuur van de Vrienden is voornemens de feestelijke Jubileumjaardag 2008 te houden in Arnhem en Otterlo. 's Ochtends worden wij verwelkomd in het bijzondere Beekdal Lyceum in Arnhem, 's middags zijn wij te gast in "ons" Nederlands Tegelmuseum. Noteert u al vast de datum, zoals vanouds weer op de vierde zaterdag van september: zaterdag 27 september.

Het zal dit jaar niet zo maar een Jaardag zijn, want 40 jaar Vrienden van het Nederlands Tegelmuseum is wel een reden om aan deze dag een bijzonder tintje mee te geven.

We hebben een prachtig programma voor u in petto. Wij rekenen op een grote opkomst!

Van de penningmeester

Met ingang van dit jaar verandert het adres voor de betalingen. De verwerking van de betalingen zal vanaf nu verzorgd worden door Ger de Ree. Dit betekent dat onze rekeningen bij de Postbank en bij de ABN-AMRO het adres van Ger zullen krijgen. Met deze aanpassing lopen wij vooruit op wijzigingen binnen het bestuur later in dit jaar. Omdat de verwerking van de betalingen niet los te zien is van de begunstigersadministratie zal dit **adres** meteen ook gelden **voor alle correspondentie over adreswijzigingen e.d.**

Ondergetekende, de huidige penningmeester, houdt in het bestuur voorlopig wel de functie van de penningmeester. Voor betalingen kunt u dus gebruik maken van **dezelfde rekeningen, maar met nieuw adres!**

Postbank: 1696700 ABN-AMRO: 43.45.99.638

Ten name van:

Stichting Vrienden Tegelmuseum,

Springerstraat 153, 3822 TB Amersfoort.

Tonny Pijper, penningmeester

Enquête

Het bestuur is bezig het beleid voor de komende jaren op te stellen. Wij zien en voelen de veranderende wereld waarin wij leven en vinden het daarom belangrijk te weten wat er onder de begunstigers leeft. Vandaar dat wij een aantal vragen aan u willen stellen. Bij dit Vriendennieuws ontvangt u een enquêteformulier met vragen die door het bestuur, door het museum en door de redactie van *Tegel* zijn geformuleerd. Dit is uw kans om ons te laten weten wat voor u belangrijk is en wat u eventueel zou willen veranderen. Uw zeer gewaardeerde antwoord geeft ons een basis om het beleid van de komende 10 jaar uit te stippelen.

De bijgevoegde antwoordenvolop (geen postzegel nodig) maakt u het terugzenden gemakkelijk.

Mag ik op uw aller medewerking rekenen?

Ger J.M. de Ree

Verslag Jaardag Den Haag 2007

Wij waren op zaterdag 6 oktober welkom in het Gemeentemuseum Den Haag. De Jaardag was in dit museum ter gelegenheid van de opening van de tentoonstelling *Rozenburg - Plateel uit Haagse kringen*. Na de ontvangst met een kopje koffie heette voorzitter Ger de Ree iedereen welkom. Mevrouw Yvonne Brentjens gaf een boeiende voordracht over het door de Koninklijke Plateelbakkerij Rozenburg (1883-1917) vervaardigde aardewerk en porselein. De geschiedenis van de fabriek werd in vogelvlucht besproken en aan de hand van lichtbeelden werden de Vrienden geleid langs objecten uit de beginperiode van o.a. de bekende ontwerper Colenbrander, het fraaie eierschaalporselein uit de middenperiode en de ontwerpen van Jan Toorop in grès uit de eindperiode van de fabriek. Maar de lezing was toch vooral toegespitst op de belangrijke productie van tegels van deze fabriek.

Hierna volgde een tweede bijzonder leuke en interessante lezing van Johan Kamermans over het nasporen van een aantal tegeltableaus uit een huisje in Delft, waarover in de boeken van Multatuli wordt gesproken. Inmiddels

is bekend hoe de meerkleurige vaas en het zeezicht er uit hebben gezien. Na deze laatste lezing voor de middagpauze deed ons bestuurslid Riewert Dijkema een oproep tegels ter beschikking te stellen voor de in het jubileumjaar geplande tegelveiling. Vervolgens nam voorzitter Ger de Ree weer het woord om de Vrienden bij te praten over de voorgenomen activiteiten in het jubileumjaar en over andere wetenswaardigheden voor de Vrienden.

In de pauze had iedereen de gelegenheid de bij de ingang van het museum opgestelde kofferbakken te bekijken, een kijkje te nemen bij de Vriendentafels van Frits Lobel (met deel 6 & 7 van Tegels, Tekst en Uitleg) en Minze van den Akker (met de bestandscatalogus Fries Aardewerk) of het museum te bezoeken. Een grote teleurstelling voor veel Vrienden en het bestuur was wel het feit dat de ons door het Gemeentemuseum beloofde expositie van tegels uit het depot nergens te vinden bleek.

Na de middagpauze was het de beurt aan vriendin en verzamelaar Nora de Nas. Zij vertelde al sinds haar zestiende antiek te verzamelen. Speciaal voor de uit Canada

afkomstige Margot Allingham vatte Nora alles zeer gastvrij in het Engels samen. De eerste tegel die zij kocht was een bloemvaas voor 6 gulden. De aanwezige

Vrienden kregen vervolgens een selectie uit de prachtige, gedurende 40 jaar opgebouwde verzameling van 17de-eeuwse tegels te zien. Ook dit jaar presenteerde Klaas Regts weer het onderdeel "Vriend wat zeg je van mijn tegel". Een grote verscheidenheid aan tegels werd met behulp van de in de zaal aanwezige experts besproken. Op sommige vragen moesten echter ook de experts het antwoord

schuldig blijven.

Na de afsluiting van het middagprogramma door Ger de Ree kon men onder meer de Rozenburg tentoonstelling in het museum bezoeken. Op grond van de vele reacties denken we dat dit een geslaagde Jaardag is geweest. U kunt de foto's van de laatste Jaardag bekijken op <http://www.deupie.nl/tegelmuseum/home.htm>
Marianne Holtkamp-Florschütz

Portugese Tegels - Diapresentatie

Op zondag 16 maart om 14.30 uur geeft Francine Stoffels in het Nederlands Tegelmuseum in Otterlo een historische inleiding met beelden over tegels in Portugal, voor de deelnemers aan de Tegelreis naar Portugal en andere belangstellende Vrienden. Eventuele vragen over de reis kunnen dan na afloop gesteld worden, onder het genot van een drankje. Wie de presentatie wil bijwonen, wordt verzocht dat te melden voor 1 maart bij Marianne Holtkamp, tel. 0514 604433, e-mail marianne.holtkamp@planet.nl.

Tegelreis Lissabon

De interesse voor de tegelreis naar Lissabon is overweldigend. Aan deze reis van 6 t/m 13 april 2008 zullen 32 mensen deelnemen. Francine Stoffels heeft een prachtig (en intensief) programma opgesteld waarin kerken, kloosters, paleizen, musea, metrostations en nog veel meer tegelplekken zijn opgenomen. De deelnemers hebben inmiddels het voorlopige programma en een literatuurlijst ontvangen. Dit belooft één van de hoogtepunten van het jubileumjaar te worden!

Marianne Holtkamp-Florschütz

Nieuws uit het museum

Omdat we qua bezoekers een slecht jaar gedraaid hebben, is mijn bijdrage deze keer geheel aan dit onderwerp gewijd. Het meedenken van de Vrienden op dit punt wordt ook zeer op prijs gesteld.

Helaas hebben we in 2008 de 10.000 bezoekers niet gehaald, we zijn blijven steken op 9.716. Tellen we de bezoekers van de tentoonstelling "visserstadjes rond 1900" in Cultura te Ede er bij dan komen we er wel ruim boven. Onze eindspurt, de tentoonstelling van Marieke Bouman en met name onze kerststal, heeft wel gewerkt. We hebben de beste decembermaand ooit gedraaid. De inkomsten uit winkerverkoop en entreekaartjes zijn wel op hetzelfde peil gebleven als de voorgaande jaren.

In het werkoverleg van 8 januari hebben de medewerkers zich over deze materie gebogen. Om meer bezoekers te trekken zijn een aantal acties mogelijk:

- a) Internet. Met deze optie zijn we al aan de slag. Dit jaar proberen we via nieuwe subsidies ons digitaliseringsproject naar de uitvoerende fase te tillen (digitaliseren van ons bestand plus interactieve computerprogramma's die vooral de jeugd kunnen aanspreken).
- b) Het terughalen van succistentoonstellingen uit het verleden bijvoorbeeld de kinderspelen.
- c) Het verder optuigen van de reizende tentoonstellingen (onder andere de vissersstadjes en de kruiswegstatie van Cuypers).
- d) Het aanboren van nieuwe bezoekersgroepen (Japan, China?).
- e) Het optimaliseren van ons museum met de zogenaamde doorloop. Het zou de logistiek en de tentoonstellingsmogelijkheden van ons museum sterk verbeteren wanneer je niet langer achter in het museum doodloopt. Bouwbedrijf Kuipers heeft een berekening gemaakt voor deze verbouwing die neerkomt op € 40.000. Het moet mogelijk zijn dit geld bij de diverse fondsen en overheden bijeen te sprokkelen.

In het overleg met het bestuur van de Vrienden is geopperd dat de Vrienden een rol zouden kunnen spelen bij het bedenken en optuigen van tentoonstellingen in meerjarig kader. Dit lijkt zeer wenselijk omdat dan ook lang van tevoren kan worden nagedacht over de publieksbenadering die past bij de tentoonstelling.

Diegenen die ik nog niet heb getroffen wens ik een voorspoedig 2008

Martin van Meurs,

Directeur Nederlands Tegelmuseum

Herinrichting vaste opstelling

In februari en maart zal een aantal zalen van het museum opnieuw worden ingericht, de zalen waar we afgelopen jaar niet aan toegekomen zijn. Het gaat daarbij vooral om de presentatie van de tegeltableaus uit de periode van de Nieuwe Kunst (1890-1940), die onder meer te zien zijn in de Feenstra-zaal (waar de openingen

van exposities en lezingen plaatsvinden) en in de tegelpers-zaal. Ook zal één van de kleinere zalen, waar nu onder meer Perzische en Spaanse tegels te zien zijn, opnieuw worden ingedeeld. Het doel is om hier in een kort overzicht een beeld te geven van voorlopers van de

Nederlandse tegel en de internationale context: naast de al genoemde tegels dus ook laatmiddeleeuwse vloertegels, haardstenen, tegels met een ingelegd decor en kacheltegels.

Wie gelegenheid heeft om voor deze werkzaamheden eens bij te springen kan contact opnemen:

Telefoon: 0318-591519 of e-mail:

johan.kamermans@nederlandstegelmuseum.nl

Johan Kamermans

Voortgang IGEM

Het Nederlands Tegelmuseum neemt inmiddels ook al enige jaren deel aan IGEM, een samenwerking van inmiddels 19 musea uit de provincie Gelderland om omvangrijke museumcollecties ook voor geïnteresseerden thuis toegankelijk te maken.

Momenteel zijn 734 tegels en tegeltableaus uit onze collectie via IGEM te bekijken. Het gaat hierbij onder meer om de tegels uit de collectie Manschot en om een groot deel van de tegeltableaus die op zaal hangen. Ook objecten die recent verworven zijn, worden bij hun inschrijving direct klaar gemaakt voor IGEM. Hiertoe hoort bijvoorbeeld een reeks kartonnen 'tegels' die tij-

dens de bezettingsjaren 1940-1945 gemaakt zijn om de moeder in te houden. De belangrijkste hindernis is meestal het ontbreken van een goede digitale foto. Wie de gelegenheid heeft om mee te helpen met het maken van digitale afbeeldingen en de nodige korte be-

schrijvingen bij de objecten kan contact opnemen: telefoon: 0318-591519 of e-mail:

johan.kamermans@nederlandstegelmuseum.nl

Igem is direct te bereiken via www.igem.nl. Bezoekers van onze eigen website worden via de link 'collectie' doorverwezen naar IGEM.

Johan Kamermans

Tegels in het wild: in situ-project

Al enige jaren leeft de wens om tegeltableaus die op openbaar toegankelijke plaatsen zijn aangebracht, in de regel aan de buitenkant van gebouwen, te inventariseren. De Stichting Vrienden heeft afgelopen jaren enkele fiets- en wandelexcursies georganiseerd door Amsterdam, Groningen en Den Haag om belangstellenden te stimuleren.

Op zaterdag 3 november hebben we met acht personen een geslaagde instructieochtend in Otterlo gehouden. Helaas konden diverse hooggemotiveerde deelnemers aan het project die dag niet aanwezig zijn, maar toch is er behoorlijk vooruitgang geboekt. Wij hebben een zeer degelijke uitleg van het registratiesysteem van de maker, ons oud bestuurslid Frans Caignie, ontvangen. Wij waren allemaal erg onder de indruk van hoeveel werk hij in dit project gestoken heeft. Ook konden wij in het systeem geen gaten schieten. Een applaus was dan ook wel het minste waarmee wij onze zeer grote waardering

konden uitdrukken. Het systeem werkt gewoon goed! Van de volledig uitgewerkte instructies (8 bladzijden) is een online exemplaar op te vragen bij

Frans Caignie (caignie@scarlet.be). Na zorgvuldige bestudering is voor diegenen die 3 november niet aanwezig konden zijn en wel geïnteresseerd zijn snel een inhaal te maken. Tonny Pijper gaat de rol van beheerder van dit project op zich nemen. Indien een registrator niet over een computer beschikt, dan kan hij/zij met een gedrukte versie van het registratieformulier (aanvragen bij het secretariaat) ook aan de slag. Deze formulieren gaan ingevuld

weer terug naar het secretariaat, Marianne Holtkamp. In de loop van dit jaar zal een nieuwe bijeenkomst belegd

worden. Instructies voor diegenen die nog moeite met de registratie mochten hebben, en vooral het uitwisselen van ervaringen en uitbouwen van het project in meer steden of plaatsen. Ook moeten zaken als gemaakte kosten dan aan de orde komen. Wanneer wij allemaal enthousiast ons eigen steentje bijdragen, dan kunnen wij binnen enkele seizoenen een zeer respectabele set-up aan de buitenwereld laten zien.

Ger de Ree en Johan Kamermans

Oproep vrijwilligers

Wie tijd en gelegenheid heeft om vrijwilligerswerk te doen in het Nederlands Tegelmuseum, bijvoorbeeld aan één van de hierboven genoemde projecten, kan contact opnemen met conservator Johan Kamermans: Telefoon: 0318-591519 of e-mail: johan.kamermans@nederlandstegelmuseum.nl

Museumsteun

In dit Vriendennieuws vindt u diverse oproepen aan de Vrienden om in enigerlei vorm als vrijwilliger de handen uit de mouwen te steken. Het museum zoekt o.a. dringend hulp bij de herinrichting van de vaste opstelling en bij het maken en invoeren van digitale afbeeldingen en korte beschrijvingen van tegels in de computer. Van het bestuur van de Vrienden mag u in dezen een hartelijke aanbeveling verwachten. Kortheidshalve hebben we het vaak over “het bestuur van de Vrienden”, maar daar hoort wel bij “van het Nederlands Tegelmuseum”. Er zijn nu vier vrienden actief, maar er zijn honderden vrienden! Die verhouding zou wel iets anders mogen liggen. Johan Kamermans zal uw aanmelding met vreugde ontvangen.

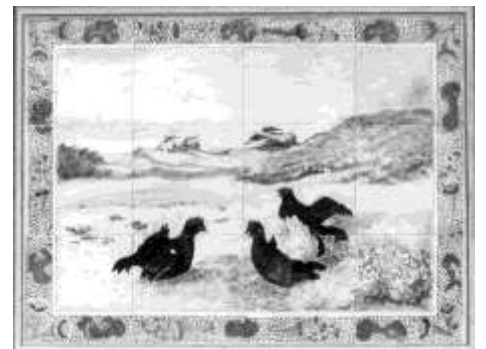
Vries Kool

Exposities in het Nederlands Tegelmuseum

Wil den Hartog - Tegeltableaus en porselein

27 januari - 30 maart 2008

Wil den Hartog (83), vriendin van het Nederlands Tegelmuseum, is twintig jaar geleden begonnen met het schilderen, aanvankelijk op porselein, later vooral op tegels. De Oudhollands betegelde haard in de boerderij de Burght, die door haar grootvader gebouwd is, bracht haar op het idee om iets met tegels te gaan doen zodra zij daar tijd voor kreeg. Daarvoor stak zij met haar man alle tijd in het bedrijf, een manege met pony's, en haar gezin. Voorstellingen met paarden en pony's figureren nog altijd

veelvuldig op de tableaus die zij maakt, evenals het leven rond de boerderij, vogels, de dieren in het bos en de jacht. Daarnaast schilderde zij ook een reeks iconen op tegelplaten. In de loop van de afgelopen jaren heeft zij vele malen geëxposeerd en is ook vele malen bekroond op de jaarlijkse bijeenkomst van de Porseleinschilders Vereniging.

De Nederlandse tegel in de twintigste eeuw

19 april – 20 juli 2008

In de loop van dit voorjaar zal het langverwachte boek van Jan Pluis over de Nederlandse tegel in de twintigste eeuw verschijnen. Een belangrijk en grondig gedocumenteerd overzicht waarin aandacht wordt besteed aan

maar liefst 150 fabrieken en werkplaatsen waarin tegels gemaakt en gedecoreerd zijn. Jan Pluis heeft tal van ooggetuigen, schilders en andere oud-werknemers opgezocht, voor de kleinere bedrijven vaak een laatste kans om de geschiedenis vast te leggen.

De presentatie van dit nieuwe standaardwerk, op zaterdag 19 april in het Nederlands Tegelmuseum, is tegelijk aanleiding om deze tegels ook in een tentoonstelling te laten zien. Dit wordt een thematisch opgezette presentatie waarin zowel te zien is hoe oude tradities voortleven en vernieuwen (schilderen in tinglazuur), met nieuwe technieken geëxperimenteerd wordt en hoe de decoratieve tegel steeds weer aansluiting vindt bij de tijdgeest.

Het Nederlandse boerenlandschap

2 augustus –
eind september
2008 (data onder voorbehoud)

Tegeltableaus waarop het Hollandse landschap en het boerenbedrijf te zien is, vanaf de achttiende eeuw tot nu.

Vriendenvitrine

Berentegels, 29 februari tot 27 juni

Daar wij van beren houden viel ons in 1963 in de etalage van een antiekzaak in Amersfoort een mooie berentegel op; prijs fl. 25,-. Omdat we net afgestudeerd waren en op punt van trouwen stonden, vonden we dat eigenlijk een te grote uitgaaf. Na lang twijfelen en met spijt in ons hart lieten we hem maar in de etalage liggen. Maar toen we hem na een jaar daar nog steeds zagen liggen, gingen we om. Lang bleef het onze enige tegel en waren we helemaal niet van plan een verzameling op te bouwen. Na vijftientig jaar zagen we pas weer een tweede beer op tegel te koop. Onze belangstelling was gewekt en we gingen er meer op letten. Als je van iets meer dan twee hebt, wordt het een collectie en zo groeide onze verzameling gestaag. Rond 2000 ging het in versneld tempo verder, toen we foto's gingen maken voor onze boeken over de geschiedenis van de Delftse plateelbakkerijen bij Léon Paul van Geenen. Hij is expert in het zoeken naar voorwerpen waar je belangstelling naar uitgaat. Zo hebben we nu zo'n kleine 200 berentegels, borden en fragmenten met beren in ons bezit. Onze collectie is in eerste instantie verzameld naar de voorstelling van de beer. Later zijn we ook gaan kijken naar decor en hoek, maar we streven er niet naar om, zo dat al mogelijk is, alle vormen in de diverse decors en hoeken te verkrijgen. Wat de vorm betreft is het opvallend dat er, voor zover ons bekend is, eigenlijk alleen bruine beren werden afgebeeld. We vinden het leuk een aantal van onze tegels in de vriendenvitrine te laten zien.

Wik en Jaap Hoekstra

Schepen op oude en moderne tegels,

27 juni tot 27 oktober

Toen ik jaren geleden begon met het verzamelen van tegels streefde ik ernaar van elk type tegel een klein aantal te verwerven. Liefst 17de-eeuwse, van goede kwaliteit en zo mogelijk ook wat apart. Het is niet altijd zo gegaan als ik wilde, tenslotte moest een aankoop ook betaald worden en mijn noordelijke zuinigheid speelde mij wel eens parten. In het kader van wat ik met een groot woord mijn verzamelbeleid zou willen noemen, ben ik er toch in geslaagd een leuke collectie 17de-eeuwse tegels met schepen te vergaren. Daarvan ziet U in één van de vitrines het resultaat.

Een mens gaat of hij nu wil of niet met de tijd mee. Voor een tegelverzamelaar kan dat betekenen dat hij de grote stap waagt en zich verwaardigt aandacht te schenken aan de tegels die na 1900 gemaakt zijn. Zo ook ik. De laatste jaren ben ik mij namelijk gaan interesseren voor de reliëftegels die in de vorige eeuw bij Westraven in Utrecht en bij De Porceleynse Fles in Delft gemaakt zijn. En waarachtig, er zijn ook heel wat van dit soort tegels met afbeeldingen van schepen gemaakt, in alle mogelijke maten en met alle mogelijke typen schepen. Plotseling bestond de helft van mijn schepencollectie uit tegels van dit type. Genoeg om de tweede vriendenvitrine mee te vullen. Geniet ervan!

Minne Iedes Nieuwhof

Jubileumjaar

Veiling van antieke tegels in maart 2008 gaat niet door!

Het afgelopen jaar heeft het bestuur geprobeerd om in het jubileumjaar 2008 een veiling te organiseren. De veiling zou worden gehouden in het Tegelmuseum in Otterlo. Het was de bedoeling om enkele bijzondere tegels of enkele bijzondere collecties van “vrienden” te veilen en de tegels konden door “vrienden” worden gekocht. Wij hebben een oproep in het Vriendennieuws van september 2007 gedaan en hebben op onze Jaardag in Den Haag gevraagd om uw medewerking.

Slechts twee personen hebben gereageerd en met deze “vrienden” hebben wij contact gezocht.

Helaas vormden de aangeboden tegels geen basis voor een veiling. In de bestuursvergadering van begin december 2007 is besloten **de veiling niet door te laten gaan**. Een veiling kan alleen doorgaan bij voldoende aanbod en een aanbod van hoge kwaliteit en bijzonderheid.

Een gevoel van teleurstelling is sterk aanwezig. Het leek ons een leuke gelegenheid om aan de ene kant van overtollige tegels afstand te doen en aan de andere kant een collectie aan te kunnen vullen. Leuke bijkomstigheid was dat de veiling voor extra inkomsten van de Stichting en het Tegelmuseum zou zorgen. De veiling werd namelijk kosteloos door vrijwilligers georganiseerd. Blijkbaar is de bereidheid via deze weg een (deel) van de collectie te laten veilen niet aantrekkelijk.

Jammer!

Namens het bestuur

Riewert Dijkema

Agenda jubileumjaar 2008

- 16 maart: diapresentatie Portugese tegels in Otterlo
- 6 t/m 13 april: tegelreis Lissabon
- 19 april: opening expositie 20ste-eeuwse tegel + presentatie boek Jan Pluis
- 19 april – 20 juli: expositie 20ste-eeuwse tegel te Otterlo
- 24 mei: excursie Tegelen
- 27 september: feestelijke Jubileumjaardag en expositie

Expositie 20ste-eeuwse Nederlandse tegel en presentatie boek

Op zaterdag 19 april aanstaande zal de start zijn van de eerste expositie in het Nederlands Tegelmuseum in het kader van ons 40-jarig jubileum. Op die dag zal de langverwachte publicatie over de 20ste-eeuwse Nederlandse wandtegel, auteur Jan Pluis, gepresenteerd worden. En de expositie over de 20ste-eeuwse Nederlandse tegel zal tegelijkertijd in Otterlo geopend worden.

De 20ste eeuw, waarin wij allen geboren zijn, heeft een zeer variabel erfgoed op tegelgebied opgeleverd. Jan Pluis bespreekt in zijn boek maar liefst 150 verschillende grote, kleinere en soms zeer kleine bedrijven. Het is de eeuw waarin het niet langer nodig is, om tegels te

produceren in de nabijheid van grondstof en afzetgebied. Vele bedrijven gaan door met het werken in de tinglazuurtraditie, maar anderen kiezen voor volledig nieuwe keramische uitingen. Daarbij is de tegel niet langer alleen maar plat en vierkant. Het wordt deels een siervoorwerp op zichzelf. De ontwerper gaat een belangrijke rol spelen. Dat levert prachtige vernieuwende tegels op. U zult verrast zijn. U ontvangt voor deze jubileummanifestatie nog een persoonlijke uitnodiging.

Kasteel Heeswijk

In het vorige Vriendennieuws werd een vriendenexcursie naar kasteel Heeswijk aangekondigd. Helaas is het door omstandigheden niet mogelijk gebleken deze excursie dit voorjaar te organiseren. Wij hopen dat het mogelijk is dit op een later tijdstip alsnog te doen. We bieden u nu een andere vriendenexcursie aan, die ons zal voeren naar het Limburgse Tegelen.

Vriendenexcursie Tegelen

Locatie: Keramiekcentrum De Tiendschuur in Tegelen
Datum: 24 mei om 14.00 uur.

Het Keramiekcentrum De Tiendschuur in Tegelen ligt op het terrein van het fraaie landgoed Holtmühle. Het kasteel is thans een Bilderberghotel. En in de tiendschuur, waar vroeger een tiende van de oogst moest worden afgeleverd als betaling van de belasting, is het keramiekcentrum. Daar is een collectie moderne keramiek en er is een collectie Tegels aardewerk met daarin ook een aantal tegels. Het gebied tussen Rijn en Maas is al eeuwenlang een gebied waar veel, meestal roodbakende, aardewerkproducten zijn vervaardigd.

Jan en Ted Elemans hebben gedurende een reeks van jaren dit aardewerk verzameld en ze hebben hun collectie in dit keramiekcentrum kunnen onderbrengen. Zij hebben over Tegels aardewerk een prachtig boek gepubliceerd (zie Vriendennieuws 2007-II). Wij hebben hen bereid gevonden ons op 24 mei te vertellen over Tegels aardewerk, over hun verzamelpassie en ze willen u vast ook wel wijzer maken als u iets van dit aardewerk in bezit hebt en het op 24 mei meebrengt.

Enkele zakelijke mededelingen m.b.t. deze excursie:

- de kosten van de excursie bedragen € 10. Dit is inclusief de entree van het keramiekcentrum, de rondleiding en koffie na.
- wilt u uw deelname aan deze vriendenexcursie a.u.b. melden bij het bestuurslid Vries Kool.
Dat kan telefonisch: 024 – 3445122
of via: vrieskool@yahoo.com.
- een duidelijke routebeschrijving vindt u op: www.keramiekcentrum.nl.
Hebt u geen internet, meldt u dit dan als u zich opgeeft. U krijgt dan een routebeschrijving toegestuurd.

Vries Kool

Jubileumboek en expositie:

EEN OPROEP!

Dit Vriendennieuws zindert al van activiteiten rond het 40-jarig bestaan van de Vrienden. Het bestuur van de Vrienden is van plan op de komende Jubileumjaardag een jubileumboek en een expositie te presenteren. In het jubileumboek zullen topstukken uit de verzamelingen van de Vrienden en het Nederlands Tegelmuseum in full-colour worden afgebeeld. Rondom de Jaardag zal in het Tegelmuseum een expositie van deze topstukken plaatsvinden. Voor de realisatie daarvan hebben we uw aller hulp dringend nodig. Heeft u een heel bijzondere tegel of een tableau waarvan u denkt dat het zeer de moeite waard is om als afbeelding in ons jubileumboek te worden opgenomen?

Als dat zo is, aarzelt u dan niet en stuur:

- een kopietje of foto van de tegel naar bestuurslid Marianne Holtkamp, Lorbuorren 4, 8571 MT Harich;
- een scan of digitale foto naar marianne.holtkamp@planet.nl.

Voor meer informatie neemt u contact op met bestuurslid Riewert Dijkema, telefoon 0515-421232 of e-mail dijkema.advies@wanadoo.nl.

Aan de hand van de ons toegezonden foto's, kopieën of digitale bestanden zal een daartoe ingestelde commissie een keuze maken welke tegels voor publicatie/expositie in aanmerking komen. Wij nemen in dat geval contact op met de bezitters van die tegels.

Beurzen, exposities, lezingen, tegelnieuwtjes

Tegelbeurzen

Verzamelruilbeurs Tegels en Gebruiks aardewerk
Zaterdag 1 maart 2008 van 10.30 – 14.30 uur in:
Sport- en Cultuurcentrum De Binder,
Hoflaan 29, Leersum.

Routebeschrijving: A12 (Utrecht/Arnhem) → Afslag 22 Maarsbergen/Leersum → onderaan afslag richting Leersum (± 5 km) → doorrijden tot rotonde en vervolgens linksaf → 1e stoplicht rechtsaf → na ± 200 meter ligt de Binder aan uw linkerhand.

Inlichtingen: Gré van Essen & Nora de Nas, tel.: 0031 (0) 528 279192.

Exposities buiten Otterlo

Keramiekmuseum Princessehof, Leeuwarden

Levenswerk 05 - Johan van Loon, moderne keramiek
Nog t/m 4 mei 2008

Vijfde oeuvre in de serie solopresentaties van toonaangevende moderne Nederlandse keramisten.

Johan van Loon (Rotterdam, 1934) is een van Nederlands belangrijkste keramisten. Hij studeert van 1952 tot 1956 aan het Instituut voor Kunstnijverheid in Amsterdam (afdeling Textiel) nu beter bekend als de Rietveld Academie. Vanaf 1958 volgt hij keramieklessen en gaat zich meer toeleggen op de keramiek. De ontwikkeling van zijn werk wordt bepaald door een voortdurende drang naar vernieuwing en experiment, hierbij gesteund door een uitputtende kennis en beheersing van het materiaal. De techniek van het plooiën en vormen van lappen klei is door Johan van Loon tot grote hoogte gebracht. Van Loon zoekt voortdurend naar nieuwe uitdrukkingvormen. Ook heeft Johan van Loon diverse tegels gemaakt met decors die geïnspireerd zijn op stoffen.

Liefde & Hebzucht 02 - Verhalen van gepassioneerde keramiekverzamelaars

14 januari t/m 31 augustus 2008

Dit is de tweede presentatie in de reeks *Liefde & Hebzucht*. Het museum nodigt twee keer per jaar een viertal keramiekverzamelaars uit om de mooiste, dierbaarste of

opmerkelijkste stukken uit hun collectie te presenteren en het publiek deelgenoot te maken van hun liefde voor keramiek. Zij vertellen ons wanneer en hoe deze liefde is ontstaan, wat het verzamelen voor hen betekent en hoe zij dagelijks met hun collectie omgaan. Bijzonder is dat zij hun geliefde voorwerpen kunnen tonen te midden van de museumcollectie.

Expressionist in art nouveau - Henry L.A. Breetvelt
Vanaf 12 februari 2008

Het Princessehof toont een uitgebreid overzicht van het belangwekkende werk van plateelschilder en ontwerper Henri L.A. Breetvelt (1864-1923). Ooit werd hij door verzamelaar Rob Hageman als de enige expressionistische kunstenaar in de (Goudse) aardewerkindustrie genoemd. Tussen 1900 en zijn overlijden in 1923 was Breetvelt bij verschillende aardewerkfabrieken in Nederland werkzaam, namelijk Gouda, Maastricht en Noordwijk. Hij ontwierp en schilderde er honderden decors voor siervazen, wandborden en tegelplaten, vrijwel altijd unica.

Open: di t/m zo 11.00 - 17.00 uur
Grote Kerkstraat 11, 8911 DZ Leeuwarden
Tel. 058 2 948 958
www.princessehof.nl

Westfries Museum te Hoorn

Geleyers

15 maart t/m 15 juni 2008

In het Westfries Museum te Hoorn wordt binnenkort een grote tentoonstelling gehouden over vroege Noord Nederlandse majolica. Dit is een van de meest geliefde onderwerpen van adjunct directeur Carel de Jong, die dan de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt en met deze tentoonstelling met pijn in het hart afscheid neemt van het museum.

Deze expositie wil het verhaal vertellen van de vroege Noord Nederlandse majolica in de periode 1600-1650: de oorsprong van majolica, de migranten en hun invloeden uit het zuiden, de onderlinge contacten tussen de plaatelbakkers in ons land, de techniek, de decoraties met alle verschil-

lende invloeden, de voorbeelden voor decoratie in eigen land, de overgang naar faience, etc.

Maar ook het verhaal van de plaatel- en tegelbakkers uit Hoorn en Enkhuizen zelf van wie we door recent archiefonderzoek een veel duidelijker beeld hebben gekregen. Hun producten bestonden vooral uit schotelgoed en tegels; apothekerspotten zijn nauwelijks gevonden. Het blijft moeilijk vanwege de betrekkelijk weinige vondstcomplexen met pottenbakkersafval om de stukken specifiek aan Hoorn of Enkhuizen toe te schrijven. Wel wijzen afwijkende details in de decoratie, vooral op tegels, op plaatselijke fabricage.

Daarbij wordt natuurlijk ook gedacht aan de bekende tulpentegels. De tentoonstelling is tot stand gekomen in samenwerking met twee amateur archeologen. Majolica uit eigen collectie wordt aangevuld

met stukken afkomstig van de Archeologische Dienst Hoorn en bruiklenen uit museaal en particulier bezit. Behalve majolica van eigen bodem komt ook de importmajolica aan bod. Liefhebbers van tegels komen extra aan hun trekken, want ook buiten de tentoonstellingsruimte zal daaraan aandacht besteed worden.

Bij de expositie verschijnt een brochure. Voor meer gegevens, zie de flyer in dit blad.

Lies Schram, Westfries Museum

Open: di t/m vr 11-17 uur; za en zo 13-17 uur

Rode Steen 1, Hoorn

Tel: 0229 280028

www.wfm.nl

Stedelijk Museum, Vianen

De Porceleyne Fles, Delfts Blauw in Vianen

Nog t/m 24 maart 2008

Expositie van een particuliere collectie Delfts blauw sieraardewerk, geproduceerd door de Delftse aardewerkfabriek De Porceleyne Fles. Periode 1878 tot en met 1955. Hieronder enkele prachtige grote tegeltableaus. Open: di t/m vr 10.30 – 16.30 uur, za en zo 12.00 – 16.00 uur.

Voorstraat 97, 4132 AP Vianen

Tel. 0347-371648

www.stedelijkmuseumvianen.nl

Hetjens-Museum, Düsseldorf

Max Laeugers Arkadien, Keramik - Architektur – Gärten

Nog tot t/m 23 maart 2008

Max Laeuger (1864-1952 in Lorrach) behoort tot de succesvolste kunstenaars van het begin van de 20ste eeuw. Aanvankelijk was hij als tekenleraar werkzaam. Later werkte hij vooral met keramiek. Maar hij ontwierp ook 'Gesamtkunstwerke', woon- en industriecomplexen en tuinen. In de tentoonstelling wordt ingegaan op de universaliteit van de kunstenaar. In Düsseldorf wordt dit uitvoerig en zeer verhelderend getoond.

Open: 11 - 17.00 uur, wo 11 - 21 uur, ma gesloten.

Schulstraße 4, Karlstadt,

Düsseldorf, 40213 NRW, Duitsland

Tel: 0049 211 899 4210

www.duesseldorf.de/hetjens/index.shtml

Tegelnieuwtjes

Tegels in Orgelet, Frankrijk

Heeft U interesse in middeleeuwse tegels? Dan is hier een aanrader als u dit jaar op weg bent naar het zuiden. In Orgelet in Frankrijk staat een versterkte kerk uit de 13de eeuw. Vroeger stond hier ook een kasteel uit de middeleeuwen, maar sinds de 15de eeuw rest alleen een ruïne. Maar uit dit kasteel komen ca. 3000 ! tegels uit het eind van de 13de eeuw en die zijn te bewonderen in een veld in deze kerk.

Waar ligt Orgelet? U neemt bij Dijon de Autoroute A 39 ri. Genève, Bourg en Bresse en weer Lyon. Ter hoogte van Louhans en Lons le Saunier bij afslag 8 ri. Lons le Saunier. Orgelet ligt 20 km ten zuiden van deze plaats.

U bent hier in de Jura.

Evert van Gelder

Interessante websites met tegels

www.tegels-uit-rotterdam.com

Deze website is opgezet door Vriend Wilhelm Joliet uit Konigswinter (DE).

Op deze website worden artikelen gepubliceerd die Wilhelm Joliet de afgelopen 25 jaar heeft geschreven. De artikelen gaan over tegels die door verschillende tegelbakkerijen in Rotterdam (o.a. Aalmis) zijn geproduceerd en waarvan er veel in het buitenland (o.a. Duitsland en

ZOEKEN/SUCHEN/SEARCH HOME LINKS IMPRESSUM/KONTAKT

Portugal) zijn teruggevonden. U kunt zich op de website opgeven als u bericht wilt krijgen wanneer een nieuwe publicatie is toegevoegd. Zie ook bibliografie.

www.groenehartvertellingen.nl

Deze website is opgezet door onze Vriend Freek Mayenburg uit Gouda.

Op deze website worden om de paar dagen verhalen, ervaringen en belevenissen geplaatst die gaan over flora en fauna, natuur en landschap en de cultuurhistorie van het Groene Hart van West-Nederland rondom Gouda en de Reeuwijkse Plassen. Ook over antieke tegels wordt regelmatig iets geschreven onder meer over de specifieke Goudse 17de-eeuwse tegels. Tegels met flora en faunavoorstellingen krijgen van de schrijver extra aandacht vanwege hun relatie met de natuur.

www.monumentale-wandkunst.nl

De laatste tijd staan de jaren '50 en '60 van de vorige eeuw (de wederopbouwperiode) weer volop in de belangstelling. De kleding, haarmode, gebruiksvoorwerpen en muziek uit die periode raakten weer helemaal 'in'. Daarbij bleef de belangstelling voor de architectuur en monumentale kunst achter. Ten onrechte, want de samenwerking van architecten en beeldend kunstenaars leverden een bijzonder fenomeen op: *monumentale wandkunst*. Een fenomeen dat een nieuwe invulling gaf aan onze leefomgeving. Deze site biedt alle geïnteresseerden gelegenheid opnieuw kennis te maken met het fenomeen monumentale wandkunst én het project van het ICN (Instituut Collectie Nederland) met dezelfde naam.

instituut
collectie
nederland

icn project | wederopbouwkunst

www.muenster.de/~tperrey/bibelfl.htm

Op deze site kunt u meer lezen over de aanstaande uitgave van de "Fliesenbibel".

Fliesenbibel - Das Buch der Bücher mit den Bibelfliesen.

Voor deze indrukwekkende tegelbijbel is de Duitse tekst genomen uit de *Goede boodschap bijbel*, aangevuld met enkele apocrieven. Het

bijzondere is dat in deze bijbel maar liefst 600 van de meest bijzondere bijbeltegels in kleur is opgenomen. Aan de uitgave is een intensieve samenwerking vooraf gegaan met Duitse en Nederlandse bijbeltegverzamelaars en kenners, speciaal met Jan Pluis (zijn standaardwerk *Bijbeltegels – Bibelfliesen* verscheen in 1994), met de Stichting Vrienden Nederlands Tegelmuseum en met het Nederlands Bijbelgenootschap. Jan Pluis heeft in een aanhangsel van de *Fliesenbibel* bij alle afgebeelde bijbeltegels een beschrijving gegeven van de leeftijd, de herkomst, de fabriek en het prentvoorbeeld. Hij leverde met tien andere bijbeltegverzamelaars de verschillende afbeeldingen, keuze makend tussen zeldzaamheid, artistieke kwaliteit, leeftijd, plaats van vervaardiging en kwaliteit. Bijna alle foto's zijn verzorgd door Heiko Wilts, fotograaf van het *Norder Bibelfliesenteam*. Deze *Fliesenbibel* verschijnt op 29 juni 2008 en wordt die dag gepresenteerd tijdens een viering vanaf 10 uur in de Ludgerikirche te Norden.

Het Nederlands Tegelmuseum en Vrienden Nederlands Tegelmuseum feliciteren het Norder Bibelfliesenteam en allen die aan deze belangrijke uitgave hebben bijgedragen met het verschijnen van deze *Fliesenbibel*. Wij zullen deze uitgave de komende tijd onder de aandacht brengen en bevelen de aanschaf ervan van harte aan. Uitgave op initiatief van het *Norder Bibelfliesenteam*, Norden (D) o.l.v. de projectcoördinator Kurt Perrey. Formaat: 17x24 cm, ca. 1.400 pagina's, 600 kleurafbeeldingen van bijbeltegels uit de belangrijkste Nederlandse en Duitse privé verzamelingen. Verkoopprijs: € 34,90.

Oplage 3000 exemplaren. Druk: Risius-Verlag, Weener (D).

Deze bijbel wordt uitgegeven door de Ev.- Luth. Kirchenkreis Norden (Norder Bibelfliesenteam) in samenwerking met Nederlandse en Duitse bijbeltegverzamelaars en met de Ostfriesische en Deutsche Bibelgesellschaft.

Deze "Fliesenbibel" wordt te koop aangeboden tijdens onze Jubileumjaardag op 27 september 2008.

Bibliografie

1) Deel 13 serie Delftse Plaatelbakkerijen

In de door Wik Hoekstra-Klein geschreven serie over de *Geschiedenis van de Delftse Plaatelbakkerijen* is deel 13 verschenen. Dit deel behandelt de plaatelbakkerijen “De Romeyn” en “De Ham”. Beide plaatelbakkerijen werden begin 17de eeuw gesticht en hielden in de loop van de 18de eeuw op te bestaan.

Deel 13 is, evenals de eerdere delen, in Delft verkrijgbaar voor € 17,50 bij de balie van Museum Het Prinsenhof of Museum Lambert van Meerten. Tevens in het Gemeentearchief Delft en bij Antiekhandel “De Porcelijne Lampetkan” en Boekhandel Huyser. Ook zijn deze te bestellen bij Museum het Prinsenhof, bij mevrouw C. van Egmond, tel. 015-2602370 of via e-mail: cvegmond@delft.nl

2) Publicaties door Wilhelm Joliet

Van onze Duitse tegelvriend Wilhelm Joliet is het boek *Die Geschichte der Fliese* (1996) genoegzaam bekend. Als verwoede navorsers van hoofdzakelijk de Rotterdamse tegel heeft Wilhelm ook een hele reeks studies uitgebracht in eigen beheer waarvan enkele in de Museumwinkel worden aangeboden of in *Tegel* zijn gepubliceerd. Nu heeft Wilhelm het initiatief genomen om al zijn publicaties op een eigen website te plaatsen zodat zijn integrale oeuvre voor iedereen toegankelijk is: <http://www.tegels-uit-rotterdam.com/>. Deze link kan ook rechtstreeks van uit E.C.T.C. bulletin 26 op de Vriendensite worden opgeroepen. Hierna een overzichtslijst van alle tot nu toe uitgebrachte tittels. Bezoek regelmatig de website om verdere publicaties te volgen.

- Von Jan Aalmis Gemalte Kreuzwegstationen in der Region Huelva/Spanien
- Hahn und Papagei auf Blumenvasentableaus + Nederlandse versie
- Reiterfliesen aus Rotterdam und Utrecht im Tredegar House, Wales + Engelse versie
- Von Rotterdam nach Altona - Fliesentableaus aus der Rotterdamer Fayencewerkstatt der Familie Aalmis für das Wohnhaus der Familie van der Smissen in Altona + Nederlandse versie
- Rotterdamer Fayencefliesen aus der Werkstatt Aalmis in Cádiz
- Oranjevorsten op tegeltableaus + Engelse summary
- Rotterdamse ruitertegels in Schwetzingen
- Les cavaliers d'Antonio Tempesta

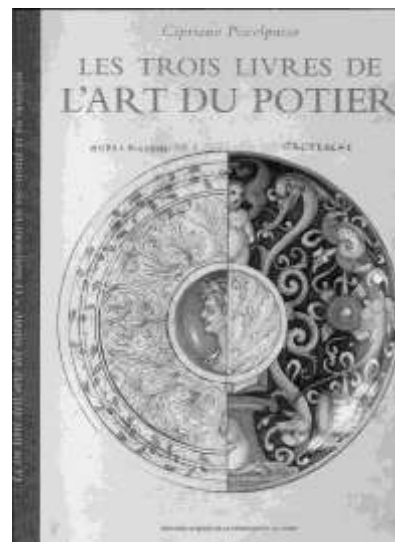
- Jachtslot Falkenlust, Brühl bij Bonn
- Die Bildfliesen im Treppenhaus von Schloß Falkenlust zu Brühl
- Rotterdamer Fliesenbilder im Aachener Couven-Museum
- Aeneas trägt seinen Vater aus dem brennenden Troja + Nederlandse versie
- Willem V en Carolina
- Een Rotterdamsch Modellenboek voor tegels
- Tiles from the Piet Hein Workshop of FJ Kleyn in Delfshaven in the Royal Scottish Museum, Edingburgh

3) Facsimile van *I tre libri dell'arte del vasaio*

In 1548 heeft Cipriano Piccolpasso de oudst bekende Europese verhandeling

geschreven over de techniek van de keramiek waarin hij de geheimen van de meesters van de majolicakunst uit die tijd onthulde. Piccolpasso schreef zijn “drie boeken” te Casteldurante, het huidige Urbania, gelegen op enkele km van Urbino, in de Marken. Zijn werk bleef gedurende

drie eeuwen onbekend totdat het werd verworven door het Victoria & Albert Museum te Londen. Het werk is nu opnieuw uitgegeven in een facsimile reproductie met volledige vertaling en toelichting in het Frans door Jean-Marie Lhôte met medewerking van Jean Rosen en Liliane Sfeir-Fakhri. Samen met deze Franse uitgave werd ook de waardevolle studie van Ronald Lightbown en Alan Caiger-Smith uit 1980 herdrukt alsook een vertaling in hedendaags Italiaans door Carola Fiocco et Gabriella Gherardi. Ook de Engelse en Italiaanse editie bevatten de facsimile reproductie. Bestelling, van de drie talen, kan online bij “La Revue de la céramique et du verre”, via de hyperlink in het E.C.T.C. bulletin 26. Afgebeeld is de voorpagina van de Franse editie.

4) Collectie van Benoît Faÿ

Catalogi van Franse tegels zijn zeldzaam. Bernard Faÿ, een Frans antiquair heeft de voorbije 20 jaar intensief tegels verzameld, hoofdzakelijk Franse producten. Zijn collectie bestrijkt de 13de tot de 20ste

eeuw. In 2005 stelde hij zijn collectie tentoon in het museum te Berck-sur-Mer, in 2006 in het Ecomusée te Pierre-de-Bresse, en nu nog tot 4 mei 2008 in het museum te Brive-la-Gaillarde. In de tweede, bijgewerkte editie van zijn catalogus wordt de bijna 4000 stuks tellende collectie vloer- en muurtegels integraal in kleur afgebeeld, gerangschikt per productie centrum. Een Engelse vertaling van alle Franse teksten wordt op een

los document bijgeleverd. Hoewel de catalogus een enkele twijfelachtige toewijzing kan bevatten, is het een zeer waardevolle hulp bij het determineren van Franse tegels. Zie het E.C.T.C. bulletin voor verdere bestelinformatie.

In de online versie van het E.C.T.C. bulletin is een hyperlink opgenomen naar een videopresentatie van de tentoonstelling in Brive-la-Gaillarde en een interview met de auteur.

5) E.C.T.C. Bulletin nr. 26

Het bulletin achteraan dit Vriendennieuws is een bondige samenvatting van het bulletin dat op de website van de Vrienden staat. Raadpleeg regelmatig dit bulletin op de Vriendensite voor actuele informatie over publicaties, tentoonstellingen en andere tegelactiviteiten in Europa.
Frans Caignie

Advertenties en informatie

Voor winkels, ateliers en bedrijven is er de mogelijkheid om in het Vriendennieuws te adverteren. Het gaat dan om 1/8 pagina, die twee keer wordt geplaatst (in februari en september). Het tarief is 125 Euro.

Informatie voor het volgende Vriendennieuws (september 2008) kunt u voor 15 augustus sturen naar:
M. Holtkamp, Lorbuorren 4, 8571 MT HARICH
E-mail: marianne.holtkamp@planet.nl

Agenda

Februari

- 1-29 Wil den Hartog – Tegeltafels en porselein, Otterlo
- 1-29 De Porceleyne Fles, Delfts Blauw in Vianen, Vianen
- 1-29 Johan van Loon - moderne keramiek, Leeuwarden
- 1-29 Liefde & Hebzucht 2, Leeuwarden
- 1-29 Max Laeugers Arkadien, Düsseldorf (D)
- 12-29 Expressionist in art nouveau – Henry L.A. Breetvelt, Leeuwarden
- 29 Vriendenvitrine - Berentegels, Otterlo

Maart

- 1 Verzamelruilbeurs, Leersum
- 16 Diapresentatie Portugese tegels, Otterlo
- 1-22 Max Laeugers Arkadien, Düsseldorf (D)
- 1-24 De Porceleyne Fles, Delfts Blauw in Vianen, Vianen
- 1-30 Wil den Hartog – Tegeltafels en porselein, Otterlo
- 1-31 Vriendenvitrine - Berentegels, Otterlo
- 1-31 Johan van Loon - moderne keramiek, Leeuwarden
- 1-31 Liefde & Hebzucht 2, Leeuwarden
- 1-31 Expressionist in art nouveau – Henry L.A. Breetvelt, Leeuwarden
- 15-31 Geleyers, Hoorn

April

- 1-30 Vriendenvitrine - Berentegels, Otterlo
- 1-30 Johan van Loon - moderne keramiek, Leeuwarden
- 1-30 Liefde & Hebzucht 2, Leeuwarden
- 1-30 Expressionist in art nouveau – Henry L.A. Breetvelt, Leeuwarden
- 1-30 Geleyers, Hoorn
- 19-30 De Nederlandse tegel in de twintigste eeuw, Otterlo

Mei

- 24 Excursie Tegelen
- 1-4 Johan van Loon - moderne keramiek, Leeuwarden
- 1-31 De Nederlandse tegel in de twintigste eeuw, Otterlo
- 1-31 Vriendenvitrine - Berentegels, Otterlo
- 1-31 Liefde & Hebzucht 2, Leeuwarden
- 1-31 Expressionist in art nouveau – Henry L.A. Breetvelt, Leeuwarden
- 1-31 Geleyers, Hoorn

Juni

- 29 Presentatie Fliesenbibel, Norden (D)
- 1-15 Geleyers, Hoorn
- 1-26 Vriendenvitrine - Berentegels, Otterlo
- 1-30 De Nederlandse tegel in de twintigste eeuw, Otterlo
- 1-30 Liefde & Hebzucht 2, Leeuwarden
- 1-30 Expressionist in art nouveau – Henry L.A. Breetvelt, Leeuwarden
- 27-30 Vriendenvitrine - Schepen op oude en moderne tegels, Otterlo

Juli

- 1-20 De Nederlandse tegel in de twintigste eeuw, Otterlo
- 1-31 Vriendenvitrine - Schepen op oude en moderne tegels, Otterlo
- 1-31 Liefde & Hebzucht 2, Leeuwarden
- 1-31 Expressionist in art nouveau – Henry L.A. Breetvelt, Leeuwarden

Augustus

- 1-31 Vriendenvitrine - Schepen op oude en moderne tegels, Otterlo
- 1-31 Liefde & Hebzucht 2, Leeuwarden
- 1-31 Expressionist in art nouveau – Henry L.A. Breetvelt, Leeuwarden
- 2-31 Het Nederlands Boerenlandschap, Otterlo

Piet Jonker

Historische Bouwmaterialen

Rijksstraatweg 23
1396 JC Baambrugge
Tel. 0294-293777
Fax 0294-293778
e-mail: info@pietjonker.nl
www.pietjonker.nl

Harlinger Aardewerk- & Tegelfabriek

Voorstraat 84 8861 BP Harlingen

Telefoon: 0517-415362

Fax: 0517-415352

www.harlinger.nl

oswald@harlinger.nl

In ons atelier restaureren en/of completeren wij tegels en aardewerk van 1600 tot en met de Jugendstil periode. Bovendien zijn wij in staat om binnen deze periode renovatie toe te passen in elke interieurstijl.

In- en verkoop van antieke en nieuwe tegels

Eduard Kramer

Nieuwe Spiegelstraat 64

1017 DH Amsterdam

Tel: 020-6230832 Fax: 020-6388740

Webshop: www.Antique-tileshop.nl

Email: eduard_kramer@hotmail.com

Tegel met een voorstelling van een vogel. Veelkleurig. 1625-1650

FRIDES LAMÉRIS

KUNST- EN ANTIEKHANDEL V.O.F.
GLAS & CERAMIEK

NIEUWE SPIEGELSTRAAT 55

1017 DD AMSTERDAM

TELEFOON: 020-6264066

TELEFAX: 020-6265893

Te koop gevraagd:

Antieke wandtegels, tableaus en plaquettes.

Ook witte tegels.

Partijen worden ook ingekocht.

Correcte afwikkeling en contante betaling.

H. Wijma

Tel: 0511 - 474033

KOOS ROZENBURG ANTIQUITEITEN

Spec. tegels en delfts blauw uit de 17^e en 18^e eeuw

ook: vroeg ijzer, meten en wegen, oude schaatsen

DELFT

MARKT 2

2611 GT

015 2147828

De Porcelijne Lampetkan

Antieke tegels, oud en nieuw Delfts aardewerk en bodemvondsten

In- en verkoop

Openingstijden
dinsdag t/m zaterdag
van 10.30 uur tot 17.30 uur

Leon-Paul van Geenen
Vrouwenrecht 5
2611 KK Delft

e-mail: lgeenen@zonnet.nl
tel.: 015-2121086
fax: 015-2137731

De kunst van het tegelmaken

www.albarello.nl

friesche tegelfabriek de albarello b.v.
berltsumerdijk 35, 9036 mt menaldum
tel.: 0518-481923

Stichting Vrienden Nederlands Tegelmuseum

European Ceramic Tiles Circle (E.C.T.C.)

Information Bulletin n° 26 - February 2008

A more elaborated **electronic version of this bulletin** is posted on <http://www.nederlandstegelmuseum.nl/Ectc/Bull26.htm>

ENGLAND

Article LEMMEN, Hans van - 'Ceramic Follies', in: *The Follies Journal*, Number 7, Winter 2007, p. 23 - 40, 30 ill. The article deals with highly unusual buildings and structures in England decorated with tiles, or constructed from architectural terracotta or faience that can be regarded as follies. The examples that are discussed and illustrated range from the mid 18th to the late 20th c.

Magazine *Glazed Expressions*, the Magazine of TACS, the Tiles and Architectural Ceramics Society, published 3 times a year. Issue n° 59, Summer 2007, 20pp. Index to *Glazed Expressions* nos. 1-57 & *Tacs Journal* nos. 1-12. www.tilesoc.org.uk

Magazine *Glazed Expressions*. Issue n° 60, Winter 2007, 20pp. Articles, amongst others: 'Joseph Walmsley's designs for Burmantofts pottery and tiles' by Ruth Baumberg; 'Tiles in Japan' by Denis Gahagan; 'Dutch Tile panels commemorating the events leading up to the Battle of Waterloo' by Wilhelm Joliet. Book reviews; Visit reports; Conservation news; Collectors' Corner; Events, News and Views from the Society. Editor: Alison Copeland, ge.editor@tilesoc.org.uk Enquiries about membership: Elaine Godina, 27 Spurn Lane, Diggle, Oldham, Lancashire OL3 5QP. elainegodina@googlemail.com

Book DOUG, Rose - *Tiles of the unexpected underground*, 216pp + box containing 4 fold-out design plans (1200 x 960mm) covering all the 1906-7 London Underground tube stations, slip cased. The book deals with all the stations that were built during the expansion of the Underground network started during 1906-7, each station having its own identity created by a unique scheme of tile work. There were 94 platforms at 43 stations and three main contractors were involved: W B Simpson & Co (agents for Maws tiles), George Wooliscroft and Son, and the Permanent Decorative Glass Company, about whom very little is known. Order from Buckland Books, Holly Tree House, 18 Woodlands Road, Littlehampton, West Sussex, BN17 5PP.

Tel/Fax +44-1903-717.648, sales@bucklandbooks.co.uk ; www.bucklandbooks.co.uk £50.00

FRANCE

Collection catalogue Faÿ, Benoît - *Le monde carré de Benoît Faÿ, 700 ans de carreaux français dans la collection d'un amateur*, 311pp, 23 x 24 cm. Près de 4000 carreaux de pavage ou carreaux muraux français: rudes dessins médiévaux, délicats motifs historiés du 18e s., sujets populaires et campagnards du 19e s. et multiples compositions géométriques. La deuxième édition de ce catalogue est complétée des 300 récentes acquisitions. Ce livre, par son thème, l'amplitude et la nouveauté de son contenu, permet la découverte d'un art décoratif admirable et trop peu connu. € 45,- + € 10,- frais d'expédition. A commander: Benoît Faÿ, La Maison Bleue, 5 ruelle Saint-Amant, 60380 Gerberoy. Tel. +33 (0)3 44 82 45 76. English translation available on request.

Exhibition "700 ans de carreaux décorés, terre cuite & faïence. Collection Benoît Faÿ." 2 novembre 2007 - 4 mai 2008, in: Musée Labenche d'art et d'histoire, 26bis boulevard Jules Ferry, Brive-la-Gaillarde. About 2000 tiles, covering 700 years of floor and wall tiles, from the Middle Ages up to the early 20th c., in the collection of Benoît Faÿ are on show.

An interview with Benoît Faÿ on the exhibition and his collection can be seen on <http://www.tv19.fr> : select tab "culture" and look for the interview in the right hand box, +/- the 8th video clip "Exposition De Faïences" (French spoken).

Bulletin *Les Informations de l'ABRC* - Association Bourguignonne de Recherches Céramiques, n° 44, automne 2007, 6 pages. Edited by ABRC, c/o Musée Archéologique, 5 rue Dr. Maret, 21000 Dijon. Actualités sur la faïence du XIIIe au XIXe s. et la "terre vernissée" post-médiévale. Bi-annual bulletin, listing ceramic exhibitions, events, publications in France and abroad.

Museum - Maison Patrimoniale de Barthète, Allée de Barthète, Boussan. Ouverte au public depuis l'an 2000, le musée présente une vaste collection de faïences de la région martraise des XVIIIe et XIXe siècles ainsi qu'un grand choix de carreaux français, européens et nord-africains d'époques diverses. Elle poursuit des activités de conservation, de recherche et de mise en valeur du patrimoine faïencier commingeois. Tél. 05 61 98 76 42, lege.claude@wanadoo.fr ; www.barthete.com (copied from ABRC bulletin)

Book *Li tre libri dell'arte del vasaio* (Les trois livres de l'art du potier) par Piccolpasso (1548-1557) en français, texte et traduction de J.-M. Lhôte, avec la participation de L. Sfeir-Fakhri et de J. Rosen, éd. par « La Revue de la céramique et du verre », Sylvie Girard, 6, Rue Marconi, B.P.3, 62880 Vendin-le-Vieil, tél. 03 21 79 44 44, redaction@revue-ceramique-verre.com <http://www.revue-ceramique-verre.com> 69 €. Le manuscrit de Cipriano Piccolpasso, intégralement reproduit en facsimilé et accompagné de sa traduction. À Casteldurante, en 1548, Cipriano Piccolpasso compose le plus ancien traité européen de technique céramique, y révélant les secrets des maîtres de l'art de la majolique. Il explique son propos par de nombreux dessins illustrant les outils et les scènes du métier. Son ouvrage restera oublié pendant trois siècles avant d'être acquis par le Victoria & Albert Museum, à Londres. Conjointement à cette édition française, « La Revue de la céramique et du verre » réédite en anglais la précieuse étude de Ronald Lightbown et Alan Caiger-Smith publiée en 1980, ainsi qu'une nouvelle traduction en italien moderne établie par Carola Fiocco et Gabriella Gherardi. Chacun de ces deux ouvrages contient également le facsimilé du manuscrit.

Book CARTIER, Jean - *L'art Céramique Des Greber 1868-1974*, éd. Somogy, 216pp, 210 ill. coul., publication du G.R.E.C.B., 45 €+ 9 € de port (France), Maison Gréber, 61, rue de Calais, 60000 Beauvais, tél. 03 44 15 55 96. grecbbeauvais@yahoo.fr ; <http://grecb.monsite.orange.fr> Depuis le Moyen Âge, le Beauvaisis est une terre de potiers réputée pour son activité céramique. La manufacture Gréber de Beauvais occupe une place toute particulière au sein de cette tradition séculaire. Elle fut fondée en 1868 par Johan Gréber et resta active jusqu'en 1974, arrivant à concilier modernité et tradition. Les pièces présentées proviennent de collections particulières ainsi que des collections du musée départemental de l'Oise. Abondante iconographie et textes d'une grande clarté permettent de découvrir la production des différents acteurs de la dynastie des Gréber entre 1868 et 1974. Sont traitées sur un même plan la production utilitaire et les pièces artistiques les plus prestigieuses.

Exhibition "Les carreaux du Beauvaisis", 20.03.2008 au 12.06.2008 in: G.R.E.C.B., Mutualité Agricole de l'Oise, Avenue Victor Hugo, 60000 - Beauvais, tél. 03 44 15 55 96.

GERMANY

Website "Tegels uit Rotterdam" <http://www.tegels-uit-rotterdam.com> Hier werden in onregelmatige Abständen von Wilhelm Joliet Artikel über Rotterdamer Fliesen veröffentlicht. Weitere Artikel folgen.

Article JOLIET, Wilhelm - "*porcellaine platten*" für das kurfürstliche Schloß in Schwetzingen aus der Rotterdamer Fayence-werkstatt "aan de Delftschevaart bij de Raambrug", in *Keramos*, Heft 197, Juli 2007, p. 21-34.

Book *Mit Bilderfliesen durch die Bibel*. Zum Ostfriesischen Kirchentag in Norden (4-6 Juli 2008) soll *Die Fliesenbibel* erscheinen. Das Buch zeigt in zahlreichen Farbbildern den beeindruckenden Reichtum an biblischen Motiven auf niederländischen Fliesen, der bei Sammlern in Ostfriesland noch vorhanden ist. Schon auf dem 31. Kirchentag in Köln wird am Freitag, den 8. Juni 2008 von 14:15 Uhr bis 15:45 im Kölner Messe-Kongreßzentrum die Veranstaltung "Mit Bilderfliesen zur Fliesenbibel" stattfinden. <http://www.kirchenkreisnorden.de/bibelfliesenteam> Auf dem Wege zur Fliesenbibel sind bisher erschienen: *Mit Bilderfliesen durch die Bibel* und sieben kleine Bildbände *Bibelfliesen-Bilder* <http://www.muenster.de/~tperrey/buch.htm>

ITALY

Catalogue PESSA, Loredana e MATTIAUDA, Eliana - *Azulejos Laggioni. Ceramica per l'architettura in Liguria dal XIV al XVI secolo*, 119pp, ill. col., éd. De Ferrari, Genua. Catalogue of an exhibition in Museo di Sant Agostino, Savona Pinacoteca Civica, April 21 - September 2, 2007. <http://www.museosantagostino.it/index.asp> Order from: Buckland Books, £ 22.50.

Catalogue PESSA, Loredana, a cura di - *Le ceramiche liguri*, Musei e collezioni della città di Genova, Silvana Editoriale, 2005, 207 pages. "I laggioni" p.199-204, a cura di Ilaria Micheletti. Il termine ligure "laggione" denominazione di origine araba (zullaygiun), si riferisce alle piastrelle in maiolica largamente usate in Liguria per rivestimenti murali e pavimentali dalla metà del Quattrocento fin verso la fine del Cinquecento.

Virtual Visit of the exhibition "Rosso Italiano. Pavimentazioni in cotto. Dall'Antico al Contemporaneo". Palazzo Pietromarchi di Marsciano, 27 Maggio - 30 dicembre 2006. Progetto scientifico: Alfonso Acocella. In quale fase storica è realistico collocare le origini del pavimento in laterizio? Quale civiltà ha inventato e, soprattutto, sviluppato per prima tale soluzione applicativa dell'argilla cotta? Quali l'evoluzione e i caratteri lungo le fasi storiche del Medio Evo e del Rinascimento? Qual è il ruolo assegnato ai pavimenti laterizi nella vicenda architettonica e urbana contemporanea? A queste domande il progetto della mostra "Pavimentazioni in laterizio" tenterà di dare una risposta. http://www.supermuseolaterizio.it/web/mostra_pavimentazioni.php

The NETHERLANDS

Annual - *Tegel 35/2007*, Vrienden Nederlands Tegelmuseum, September 2007, 48pp, Dutch, English summaries. Articles: 'Medieval Floor Tiles in High Relief and Bas-relief' (Albert Reinstra); 'Tile Finds in Zeeland' (Peter Hendrikse); 'Seven Centuries of Tile Production in Kütahya' (Hans Theunissen); 'Horseman Tiles in Schwetzingen, made in Rotterdam' (Wilhelm Joliet); 'Good Luck!' Tile Plaque made by Alkmaar Pottery Hands' (Juliette van Seters); 'St. Hubert's Chapel in Amsterdam depicted on a Rozenburg Tile Picture' (Ger J.M. de Ree); 'Paul Stoffels, a strong-minded tile veteran' (Lejo Schenk); 'The Tile Pictures of Karel Appel' (Martin van Meurs). € 7,00. Order from: Nederlands Tegelmuseum, Eikenzoom 12, 6731 BH Otterlo. Tel. +31-318-591.519, Fax -592.000. museumwinkel@nederlandstegelmuseum.nl

Exhibition - "Geleyers, vroege Noord Nederlandse majolica", 15 maart t/m 15 juni 2008, in: het Westfries Museum, Rode Steen 1, Hoorn, Tel: 0229 280028 fax: 0229 280029 Info@wfm.nl ; www.wfm.nl De tentoonstelling geeft een overzicht van de majolica-productie in Noord Nederland, die in de tweede helft van de 17de eeuw tot grote bloei kwam. Afscheidstentoonstelling van conservator Carel de Jong die altijd een grote belangstelling aan de dag heeft gelegd voor deze vorm van kunstnijverheid.

PORTUGAL

Tile walks in Lisbon - the "Walks on the Art Side" company in Lisbon does daily guided tours of Lisbon's most extraordinary examples of a unique heritage: the azulejos turned into mosaics of grandeur. They visit convents, palaces, churches, public buildings and, comment on the azulejos art and history, styles, techniques and major influences from the 16th to 20th century. The walks take approx. 3 hours. Information on: <http://www.walksontheartside.com> ; info@walksontheartside.com

SPAIN

Book CASANOVAS, Maria Antonia (coordinación) - *Talaveras de Puebla. Cerámica colonial Mexicana. siglos XVII A XXI*, Museu de Ceràmica de Barcelona, 2007, 143pp. English translation, p.121-143. Capítulos: 'Cerámica policroma prehispánica del centro de México: características generales'; 'Cerámicas de ida y de vuelta. Castilla, América y Asia'; 'Puebla de Ángeles, ciudad de azulejos'; 'Talavera de Puebla'; 'La influencia de la Real Fábrica de loza blanca y porcelana de Alcora en la cerámica mexicana'; 'El redescubrimiento de la cerámica de Puebla en el siglo XX: colecciones mexicanas y estadounidenses'.

VARIA

USA: **E-news** - E-news from Tile Heritage Foundation: <http://www.tileheritage.org/THF-ENews12-07.html>

URUGUAY: **Booklet** Alejandro Artucio Urioste, Arq. - *Copias recíprocas de azulejos*, n° 5 in the serie: Cuadernos del Museo del Azulejo, agosto de 2007, 27pp. En el mundo occidental la práctica de copiar o reproducir diseños de azulejos con más o menos variantes fue muy corriente desde la antigüedad. Este estudio se hizo en base a copias de azulejos antiguos que pertenecen a la colección del Museo del Azulejo de Montevideo. En algunos casos son reproducciones exactas y en otros son reproducciones con variantes introducidas por el dibujante o diseñador que las efectuó, pero siendo innegable que siempre se tuvo a la vista el modelo que se copió. Museo del Azulejo, Cavia 3080, Montevideo, Uruguay. Tel (0598) 709 6352. museodelazulejo@adinet.com.uy

The objective of this Bulletin is the exchange of information on all kind of events related to the subject of *ceramic tiles* and *tiles related ceramics* (publications, exhibitions, lectures, ...). This bulletin is published twice a year, in February and September. Please send any useful information to the editor.

Edited by Stichting Vrienden Nederlands Tegelmuseum - European Ceramic Tiles Circle, c/o Caignie Frans, Akkerstraat 3, B-2970 Schilde, Belgium. E-mail: caignie@scarlet.be

The European Ceramic Tiles Circle is not responsible for the correctness of the information. Prices are for information only and exclusive post & packing cost.